

Virvelsoud

Praktiska metoder för stämning av virveltrumma

Anton Sundell

Examensarbete för Musikpedagog (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för musik

Jakobstad 2019

EXAMENSARBETE

Författare: Anton Sundell

Utbildning och ort: Musik, Jakobstad

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Musikpedagog

Handledare: Patrick Lax

Titel: Virvelsound – Praktiska metoder för stämning av virveltrumma

Datum 25.11.2019

Sidantal 20

Bilagor

Abstrakt

Detta arbete är en processbeskrivning i skapandet av ett läromedel. Jag analyserar och jämför stämmetoder utförda av teoretiskt sakkunniga från olika yrkesinriktningar.

Jag analyserar och tolkar virvelsound för att sedan återskapa dem genom experiment.

Syftet med detta arbete är att forma ett läromedel som kan hjälpa trumelever och andra trumslagare i behov av att skapa olika sound på virveltrumman. Målet är att göra detta material, med hjälp av analys, tolkning och experiment, kvalitativt och relevant för målgruppen.

Forskningsfrågor:

- Vilka stämmetoder är användbara i praktiken?
- Vilka virvelsound är användbara för målgruppen?
- Hur skapar man praktiskt dessa virvelsound med *en* virveltrumma?

Forskningsresultaten visar användbara metoder i skapandet av de utvalda virvelsouden.

Språk: Svenska

Nyckelord: Virveltrumma, Stämning, Sound

BACHELOR'S THESIS

Author: Anton Sundell

Degree Programme: Music, Pietarsaari

Specialization: Music Pedagogue

Supervisors: Patrick Lax

Title: Snare Drum Sound – Practical methods for tuning the snare drum

Date 25.11.2019 Number of pages 20 Appendices

Summary

This thesis is a process description of the making of a teaching aid. I analyse and compare methods of tuning, performed by theoretically competent people from different professional specializations. I analyse and interpret snare sounds, to then recreate them through experimentation.

The purpose of this thesis is to create a teaching aid that can help drum students, and other drummers, in need of creating different sounds on the snare drum. The goal is to make this material, through analysing, interpretation and experimentation, qualitative and relevant for the target group.

Research questions:

- What methods of tuning are useful in practice?
- Which snare sounds are useful for the target audience?
- How do you in practice create these snare sounds with *one* snare drum?

The research findings show useful methods in creating the chosen snare sounds.

Language:

Key words: Snare Drum, Tuning, Sound

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Begreppsdefinition.....	2
3 Analys	6
3.1 Presentation av de teoretiskt sakkunniga.....	6
3.2 Preparation av virveltrumman	7
3.3 Virveltrummans stämfundament.....	8
4 Experiment.....	11
4.1 Val av utrustning.....	11
4.2 Stämningar, sound	12
5 Diskussion	15
6 Källförteckning.....	17

1 Inledning

Virveltrummans sound är en stor del av den moderna trumslagarens identitet, och att kunna justera soundet efter behov är en mycket bra egenskap som enligt mig ofta underskattas.

I internetvärldens stora utbud finns det idag mycket användbar information om trumstämning. Fokuset ligger dock ofta på teorin kring hur man stämmer virveltrumman korrekt, enligt olika tillvägagångssätt, istället för vad som verkligen fungerar i praktiken.

Det kan vara svårt för trumslagaren att ta fasta på konkreta och användbara stämningssätt pga. instruktionsmaterialens mångfald. Efter att jag själv har lärt mig av det material som finns och fått möjlighet att praktisera flera teorier har jag kommit fram till att de flesta ganska långt ger samma slutresultat: en stämd virveltrumma. Det är bra att kunna förstå alla element som bidrar till en stämd virveltrumma, men det resultatet betyder ingenting om man inte uppnått det sound man strävar efter.

2 Begreppsdefinition

I detta avsnitt definierar jag de begrepp som används i samband virveltrummans stämprocess genom en kort beskrivning och tillhörande bildexempel.

1. Stomme

Stommen är den cylinderformade delen av trumman. Den tillverkas i olika träslag eller metall/metallblandningar. Stommen kommer i olika dimensioner av diameter och djup (mätt i tum).

2. Stommens bärarkanter

Den delen av stommen som har mest kontakt med trumskinn. Finns i olika former för önskad ton och attack. Dagens mest vanliga vinkel är 30° och 45° inåt eller/och utåt från bärarkantens mitt.

3. Sarg

Sargen är den krans som sitter ovanpå skinn och som, med hjälp av stämskruvarna, trycks ner över bärarkanterna för att få skinn att resonera. Sargar finns både på slagsidan och resonanssidan av trumman och fås i pressad metall, gjuten metall och i vissa fall trä.

4. Skinn

Trumskinn finns både på slagsidan och resonanssidan av trumman. Slagskinn är det skinn man slår på, och är mer flexibelt än resonansskinn. Resonansskinn resonerar i relation med slagskinn och har en stor påverkan hur sejarmattan reagerar. Trumskinnen man använder påverkar hur trumman reagerar till olika stämningar, men också hur trumman känns att spela på.

5. Sejarmatta

Sejarmattan finns på trummans undersida dvs, resonanssidan av virveltrumman. Det är sejarmattan som främst kännetecknar virveltrumman. Den reagerar i relation med resonansskinn beroende hur den är justerad och kommer i olika format o material.

6. Stämhus

De delar som stämskruvarna skruvas in i. De påverkar trummans massa och därmed hur trumman resonerar. De är även en stor faktor till trummans estetiska skepnad.

7. Sejarmattans justerare

Justerar spänningen av sejarmattan. Kommer i olika format beroende på tillverkaren. Mekanismen sitter på varsin sida av virveltrummans stomme, varav den ena sidan ofta har en fingerjusterbar skruv för justering av mattans spänning och en spak för att lägga mattan i aktivt/passivt läge.

8. Sound

Sound är ett låneord från engelska som syftar till ljud eller klang och används i detta arbete som en subjektiv tolkning av de stämmningsresultat jag analyserar/skapar.

9. Backbeat

Backbeat är ett låneord från engelskan som syftar till slag på virveltrumman under någon av taktens fjärdedelar, oftast använda på pulsslagen två och fyra i en fyra fjärdedels taktart.

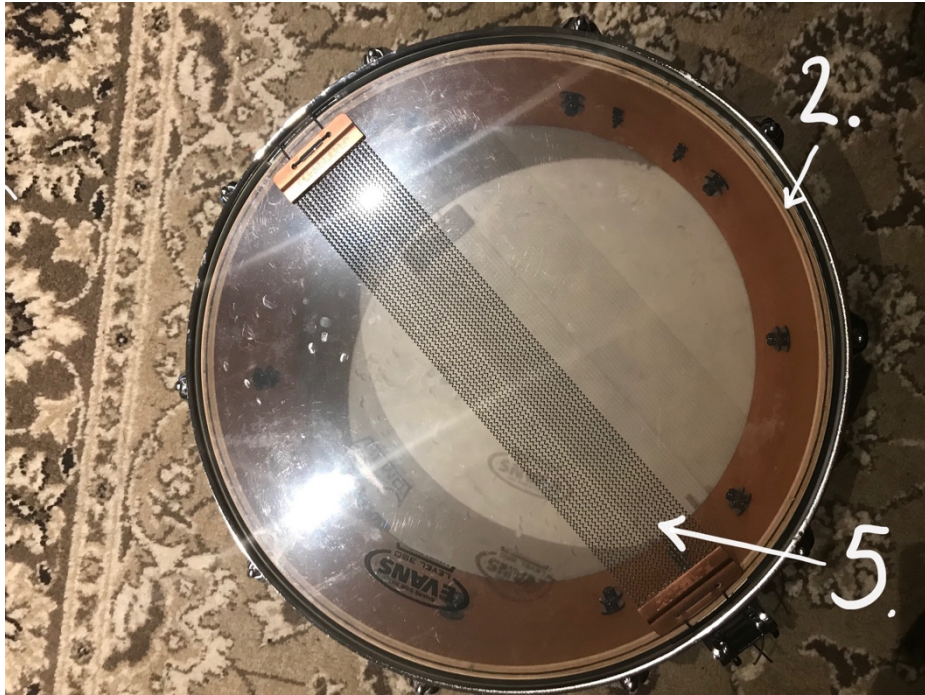
10. Backline

Backline är ett låneord från engelskan som syftar till utrustning uthyrt av uthyrningsfirma för musikutrustning.

11. Dämpningsgelé

Dämpningsgelé är ett allmänt begrep för trumindustrins dämpningsprodukter, t.ex. Moongel.

3 Analys

I detta avsnitt analyserar jag teorier och tillvägagångssätt för stämprocessen med mål att hitta relevant metoder att praktiserar i kapitel 4. Metoderna jag analyserar är utförda av de utvalda teoretiskt sakkunniga: Bob Gatzen, Kenny Sharetts, Gavin Harrison och Aaron Sterling.

3.1 Presentation av de teoretiskt sakkunniga

Här presenterar jag de teoretiskt sakkunniga vars metoder jag valt att analysera i detta arbete. De är valda baserat på kompetens och olikheter gällande erfarenhet av arbetsmiljö.

Bob Gatzen

Om man söker efter instruktionsmaterial för trumstämning på nätet kommer namnet Bob Gatzen snabbt fram. Han har följt trumindustrins trender länge och utvecklat flera teorier kring trumstämning och trumsound som blivit en grund för många trumslagare i min generation. Hans teorier formas kring filosofin "trumman ska inte vara ett hinder från att spela musik" och är mer fokuserade på de fysiska elementen runt stämning än de andra teoretikerna jag behandlar.

Materialet jag analyserar är taget ur läromedlet "DRUM TUNING SOUND & DESIGN SIMPLIFIED PERCUSSION DVD BY BOB GATZEN".

Kenny Sharrets

Kenny Sharrets är en trumtekniker med mycket praktisk erfarenhet av turnérande. Förutom expertis i själva stämningsprocessen har han mycket bra metoder för att tackla problem dagens trumslagare kan stöta på. Han använder sig av ett eget intervallsystem, eller "kort", som hjälpmedel då han stämmer virveltrumman.

- halvt tonsteg: crisp, dry, to the point
- kvart: troathy, fat, has good projection, slaps you in the face
- kvint: crisp, sensitive, full bodied crack, helps control symphatetic snare buzz

Materialet jag analyserar är taget från hans egna hemsida ägnad som läromedel (www.kennysharrets.net).

Gavin Harrison

En progrock-/fusiontrummis från Storbritanien med med otrolig intelligens och kunnighet som syns i både hans spelande med progbandet Porcupine Tree och på de instruktionsvideor man hittar honom i på nätet. Av de teoretiker jag nämner i detta arbete är han den som är mest profilerad, och har därmed ett eget distinkt virvelsound.

Materialet jag analyserar är taget från olika instruktionsvideon hittade på www.youtube.com.

Aaron Steerling

En av Los Angeles mest anlitade studiomusiker idag p.g.a. hans flödande kreativitet och breda palett av sounds. När det kommer till stämning och trumsound vet han vad som fungerar i praktiken och vad ljudtekniker vill ha av en.

Materialet jag analyserar är taget från hans egna läromedel "Sound of Steerling vol.1"

3.2 Preparation av virveltrumman

Före man börjar stämma virveltrumman är det bra att förbereda den och inspektera dess komponenter. I detta stycke analyserar jag de metoder som hör förberedandet av virveltrumman till, i syfte att hitta relevanta tillvägagångssätt att presentera i läromedlet. Här är huvudsakligen Sharrets och Gatzens teorier aktuella pga. deras spetskompetens inom området.

Både Sharrets och Gatzens börjar med att ta bort sejarmattan från virveltrumman, sedan tar de av skinnen. Här börjar Sharrets med att inspektera skruvarna på insidan av stommen och spänner åt eventuella lösa skruvar. Detta är en speciellt bra idé på billigare virveltrummor eftersom fabrikerna som tillverkar billigare trummor ofta har sämre kvalitetskontroll, enligt Sharrets.

Gatzen kontrollerar i detta skede skicket av stommens kanter som kan ha slitits ner efter flera år av användning, eller vara ojämn som resultat av dålig kvalitet. Ojämn kanter gör det svårt att stämma virveltrumman. Rundheten av både stommen och sargarna bör enligt honom kontrolleras, detta genom att gå med ett måttband från kant till kant varvet runt bägge komponenter.

Ifall sejarmattan varit ojämnt spänd en längre tid kan någon av sejarsträngarna töjts ut och blivit lite längre än de andra. Detta gör enligt Gatzzen att de defekta strängarna börjar resonera lösare än de som inte blivit töjda.

Gavin Harrison klipper av de yttersta strängarna av sejarmattan för att slippa detta problem, även på oanvända sejar mattor i ett förebyggande syfte. Detta är enligt honom för att det ofta är någon av de yttre strängarna som töjts ut i en ojämnt spänd sejar matta, men också för att ett mindre strängantal minskar oönskad resonans från sejarmattan då man spelar på andra delar av trumsetet.

Efter allt detta är det enligt alla teoretikerna en bra idé att lägga på nya skinn både upptill och nertill, detta för maximal ton och för att försäkra sig om att skinnen inte är ojämnt töjda från tidigare. Gatzzen applicerar sejarmattan i justerarens passiva läge medan Sharrets gör det i det aktiva läget. Båda teoretikerna nämner här skillnaden mellan pressade sargar och gjutna sargar, eftersom det nu är ett bra läge att välja. Den gjutna sargen är mer känslig för finjusteringar i stämprocessen men ger en mer fokuserad och tydlig ton, medan den pressade är mer lättstämd och producerar ett öppnare sound.

3.3 Virveltrummans stämfundament

I detta avsnitt analyserar jag och jämför teoretikernas teorier, tillvägagångssätt samt filosofi gällande stämprocessen. Teoretikerna lägger vikt på olika skeden i stämprocessen vilket jag här skildrar och senare (Kap. 4) avgör vad som är relevant arbetets målgrupp.

Gatzzen placerar nytt slagskinn på trumman och skruvar ner sargens stämskruvar tills ett litet jämt motstånd uppstår i skruvarna varvet runt. Med skinnen i detta läge använder han sig framöver av en två nycklars teknik och spänner, så jämt som möjligt, två stämskruvar på var sida av trumman åt gången - även här trumman runt. För att skinnen ska sätta sig ordentligt skruvar han genast upp skinnen ganska högt, med flera varv per stämskruv åt gången. Detta orsakar ett högt knastrande ljud från skinnen som han förklarar att är "skinnets resonans som lägger sig i sargen". För att kontrollera att skinnen lagt sig jämt över stommens kanter slår han svagt med stämnyckeln varvet runt skinnets yttre kant, ungefär 3 cm från sargen för att höra skinnets tonhöjd. Ifall någon sida har högre ton än den andra jämnar han nu ut det i stora drag.

För att skinnets "krag" ska forma sig enligt stommens kanter så snabbt som möjligt rekommenderar han att blåsa med en hårfön runt skinnets kanter. Resultatet av detta är att värmen från hårfönen orsakar skinnets material att dra ihop sig, därmed tvingas skinnets "krag" att forma sig enligt stommens kanter. Efter denna process stämmer han skinnet till den önskade stämningen enligt samma två nyckels metod.

Sharrets väg till att få trumman i grundläge baserar sig på samma grundteori som Gatzens, nämligen att få skinnet att sitta jämt på trumman och anpassa sig enligt stomkanternas profil. Istället för att genast skruva upp skinnet och få de knastrande ljud som Gatzens metod orsakade, bryter han före appliceringen av skinnet mekaniskt ner den limmade kragen med hjälp av händerna, på ett sätt han försäkrar är ofarligt för resten av skinnet. När han sedan applicerat skinnet på stommen, och med hjälp av en batteridriven skruvdragare börjar skruva ner sargen, smörjer han samtidigt in stämskruvarna. De fingrar som ser till att stämskruven penetrerar stämhuset är smorda med ett oljebaserat smörjningsmedel. Medan stämskruven skruvas in i stämhuset tills ett svagt motstånd uppstår smörjs den samtidigt in. Detta för att förlänga stämhusets liv och underlätta stämningsprocessen för kommande stämningar.

Även Sharrets stämmer upp skinnet relativt högt så att det ska sätta sig på stommens kanter så bra som möjligt. Efter att ha skinnet "table top tight" som han kallar det använder han sig av sitt egna "stämkort" för önskat sound, som är en slags sammanfattning av stämningsintervall mellan slag och resonansskinnet.

- halvt tonsteg: "crisp, dry, to the point"
- kvart: "throaty, fat, has good projection, slaps you in the face"
- kvint: "crisp, sensitive, full bodied crack, helps control symphatetic snare buzz"

Då Sharrets är ute på turné har han ofta i en öronsnäcka för att monitorera stämningen genom mikrofonerna som används, detta för att försäkra sig om att soundet blir bra och för att eliminera så mycket ljud från omgivningen som möjligt då han lyssnar efter intervall.

Enligt Harrisson är båda de tidigare tillvägagångssätten bristfälliga pga. ojämnheter i skinnet som uppstår då man skruvar ner två stämskruvar flera varv i taget. Han förespråkar att stämma upp skruvarna två och två, i analogi med Gatzen och Sharrets, men enligt en annan modell. Att skruva upp stämskruvarna på känsla ungefär 1/4 varv i taget och istället ta flera varv runt trumman är enligt honom en säkrare väg att nå en jämn stämning. Han stämmer sedan upp skinnet så högt han vill ha det och håller det där, alltså förekommer ingen sättnings-process för skinnets krage i hans metod.

Tonhöjden han söker är så långt från tom-tomarnas stämning som möjligt för att undvika extra oönskad resonans från sejarmattan då man spelar på hela trumsetet. Då han nått sin önskade tonhöjd börjar han finjustera skinnet enligt Gatzens modell.

Aaron Sterling förlitar sig inte på någon viss stämteknik eller teori i stämprocessen, men använder sig istället av experimentation och erfarenhet med situationen och miljö (ändra miljö) i åtanke (ändra mening). Enligt honom handlar det främst om resultatet och att nå dit så snabbt som möjligt utan att låta något komma i vägen för ens kreativa process. Han nämner att man i många situationer inte har tid att finjustera stämningen eller lyssna efter höga/låga stämskruvar, och då måste man ändå kunna leverera fungerande virvelsound. Även fast hans palett av virvelsound är bred försäkras han sig att man kommer långt med några fungerande sound som man kan skruva fram i stridens hetta.

Han lägger vikt på att inte ska låsa sig in på den utrustning man har till förfogande och istället experimentera så mycket som möjligt och därmed hitta metoder som fungerar för en. I hans läromedel presenterar han riktlinjer hur man på egen hand kan experimentera fram olika sound på ett lätt greppbart sätt (exempel på detta se 4.2.2).

4 Experiment

I detta kapitel beskriver min analyseringsprocess och tolkar virvelsound. Jag experimenterar med hjälp av teoretikernas metoder fram hur man producerar sounden så praktiskt och lätt som möjligt. Jag presenterar och motiverar valen av utrustning för denna praktisering.

4.1 Val av utrustning

Jag har valt att använda endast en (1) virveltrumma i läromedlet.

Även om det skulle vara intressant att fördjupa sig i det breda utbudet dagens trummarknad har att erbjuda så är realiteten den att de flesta trumslagare, speciellt de som utgör min målgrupp, endast har tillgång till en.

Målet med dessa val är att möjliggöra för målgruppen att nå så liknande resultat som möjligt med virveltrumman de har tillgång till hemma i övningsrummet.

Virveltrumma

Virveltrumman jag har valt att använda är en 14"x6" Yamaha Hybrid Maple Custom. Jag valde den pga. dess dimensioner och material som kommer nära vad målgruppen högst troligen har hemma baserat på egen erfarenhet av dagens trumindustri. Jag har tagit av de ursprungliga gjutna aluminiumsargarna, som både Gatzen och Sharrets anser vara mer svårstämda, och lagt på vanliga pressade sargar. Backline firmor och klubbar har enligt min erfarenhet oftast något i stil med denna trumma att erbjuda trumslagare, vilket jag haft i åtanke då jag valt trumman.

Sejarmatta

Sejarmattan jag valt för detta projekt är en Puresound 20-strain matta av hög kvalitet, tillverkad i koppar. Sharrets förespråkar en bredare matta för virveltrummor av detta slag (trä), detta enligt honom för att få mera projektion ur det ursprungliga "träigare" soundet. Men eftersom att målet är att skapa olika sound med den mattan målgruppen med störst sannolikhet har tillgång till valde jag en med standard specifikationer.

Skinn

Ett vanligt enkellagers skinn kommer man enligt Gatzen långt med tack vare dess mångsidighet och dynamiska respons. Har man kunskapen att skruva fram bra sound med ett sådant skinn kan man högst troligt även göra det med diverse andra skinn. Enligt Gatzen är denna sorts skinn ett bra alternativ för att lära känna sin virveltrumma och dess stämegenskaper, detta för att ett enkellagers skinn för fram mera av trumstommens resonanskaraktär. På resonanssidan är det föredragbart att använda sig av ett tunnare genomskinligt skinn för maximal respons av sejarmattan. Ett tjockare resonansskinn ger enligt Sharrets mer vikt i soundet och passar sig bättre åt situationer där det krävs hård kraft i virvelslagen.

Det finns många enkellagers skinn på marknaden idag men skinnen jag har valt att använd är ett Remo Coated Ambassador på slagsidan och ett lite tunnare Ambassador Snare Side på resonanssidan, en ofta använd kombination. Slagskinnet består av *ett* lager 10mil plastfilm (motsvarar 1mm) med limmad krans och resonansskinet av *ett* lager 3mil (0,3mm) plastfilm. Skinnen är tillgängliga i de flesta musikaffärer.

4.2 Stämningar, sound

I detta avsnitt presenterar jag de virvelsound som jag, med forskningsfrågorna i åtanke, valt till mitt läromedel och den tolkning jag gjort av dem.

Jag har lyssnat på dessa sound genom referenshörlurar och analyserat deras tonhöjd och klang, samt tolkat vilken ljudmiljö sounden hör hemma i. Jag har sedan med hjälp av teoretikernas metoder kommit fram till relevanta och praktiska sätt att återskapa sounden med mål att inte göra det svårgreppat för målgruppen.

1. Rockigt med ton

När jag försöker skapa detta sound har jag refrängen av John Mayers "Assassin" med Steve Jordan på trummor i åtanke. Det är ett sound som medför bra energi och som passar in i rockiga sammanhang där det krävs attityd. Soundet kan oberoende tonhöjd beskrivas som ringande på ett organiskt sätt.

Jag uppnår smidigt detta sound genom att tillämpa Sharrets metod för att få virveln i grundläge och sedan stämma slagskinnet i tonen D med resonansskinet en kvart eller kvint ovanför. Tonen jag söker är ett resultat av en jämnt stämd virveltrumma. Jag låter slagskinnet vara odämpat, det fritt resonerande slagskinnet är en viktig del av soundet.

Ifall någon av virveltrummans komponenter är defekta kommer detta sound drabbas negativare än de andra jag presenterar pga. den öppna stämningen.

Eftersom den huvudsakliga klangen i detta sound orsakas av de jämnt stämda, odämpade skinnens intervall upptäckte jag att det är extra viktigt att spendera tid på att lyssna på skinnens tonhöjd, både kring skinnens yttre kant och skinnens huvudsakliga tonhöjd.

2. Dött virvelsound ala Al Jackson jr.

Ett sound de flesta trumslagare har hört i något sammanhang, men som jag hörde första gången i låten "Let's Stay Together" av Al Green med Al Jackson jr. på trummor. Denna sorts sound kan beskrivas som fett och biffigt med låg tonhöjd, tonen av ett dött och dämpat slagskinn. Soundet är användbart i situationer där det behövs ett stadigt backbeat som pga. sitt lägre tonläge placeras på ett bekvämt ställe i ljudbilden. Efter att ha undersökt hur Al Jackson producerade soundet visade det sig att virveltrumman dubblerades av en tom-tom eller bongotrumma med en mjuk klubba, beroende på vilken källa man förlitar sig på. Andra exempel där man använder sig av ett liknande sound, i olika musikgenrer, är t.ex. ABBA's "Super Trouper" med Per Lindvall på trummor och Steely Dans "Hey Nineteen" med Rick Marotta.

För denna sorts sound använder jag en metod rakt taget ur Aaron Sterlings läromedel. Jag stämmer ner slagsidans tre närmaste stämskruvar till var jag sitter (se bild), den mittersta helt löst och de två yttre på känsla tills önskat tonhöjd, där efter dämpar jag skinnet med tejp tills önskad tonlängd uppstår. Jag upplever att sejärmattans resonans påverkar detta sounds karaktär, och avgör mattans spänning utifrån på vad som känns bra och passar in i sammanhanget. Denna metod går enligt Sterling att göra med nästan vilken virveltrumma som helst, vilket är i samklang med detta arbetes syfte.

3. Poppigt virvel sound

Ett sound som allmänt är förknippat med popmusik och modern amerikansk gospel, men som jag spårar tillbaka till den legendariska Dennis Chambers. Exempel på där Chambers använder denna sorts sound är Steely Dan's live-skiva "Alive in America" och de flertal videon på nätet där han spelar med Carlos Santana. Soundet artikulerar genom mixen oavsett om det gäller stadiga backbeats eller snabba gospelfill-nyanser, hög i tonhöjd och med karaktär från trummans individuella klang. Liknande sound kan man höra trummisar som Aaron Spears och Stanley Randolph använda.

För att uppnå detta sound stämmer jag slagskinnet och resonansskinnet så högt det går utan att trumman börjar bete sig onaturligt eller ”stryps”. Denna stryppningspunkt varierar brett beroende på trumma och spelstil, så att gå enligt Sterlings filosofi, att jobba med vad man har, kommer man långt med i detta fall. Pga. den höga skinnstämningen känner man lätt av stämskruvens motstånd, vilket gör stämning enligt känsla (Harrison) en passande metod. Efter att ha experimenterat kommer jag fram till att ha resonansskinnet aningen högre än slagskinnet ger bäst resultat för detta sound. Detta ger bra respons i sejarmattan och aningen mera genomskärande ton.

4. Räddaren i nöden

Den sista stämningen jag vill lyfta fram är mycket användbar och kan vara räddaren i nöden i många situationer, speciellt då man spelar på en lånad virveltrumma som inte låter bra. Det är inte ett specifikt sound jag vill åstadkomma med denna stämning, utan snarare en snabb lösning till att få ett acceptabelt sound, vilket kan vara något som är bra att ha i bakfickan. Jag börjar med att undersöka hur läget är med resonansskinnet genom att med stämnyckeln känna efter spänningen i stämskruvarna (Harrison). Jag vill uppnå ett jämt och spant resonansskinn för bra respons i sejarmattan (Sharrets stämkort). Genom att bara gå enligt fingerkänsla undviker jag de tidskrävande element som Gatzen och Sharrets metoder i detta fall skulle orsaka. Jag följer till näst Harrisons metod och känner efter slagskinnets stämskruvar med hjälp av två stämnycklar (ifall man har *en* går det också bra) lite i taget tills jag nått min önskade tonhöjd, vilket i detta fall beror på situationen. Då jag har slagskinnet i det läge som jag avgjort är lämpligt kan man gå enligt Sterlings metod och experimentera med olika tillgängliga virveldämpningar, tex. plånbok, dämpningsgelé eller tejp. Ifall jag vill få fram det döda ”Al Jackson” soundet och inte har möjlighet till eller tid att finjustera stämskruvarna i snabba låtbyten har jag fått ett liknande sound genom att applicera ett par A4 papper på slagskinnet. På så vis är det också lätt att återgå till det ursprungliga soundet efteråt.

5 Diskussion

Denna process har varit lärorik på många plan. Jag har analyserat en bred variation av stämmetoder och teorier samt experimenterat med dessa för att nå målet med arbetet. Utöver att forskningsfrågorna blivit besvarade med målgruppen i beaktande upplever jag att jag själv har utvecklats inom området och fått ny insyn i olika delar i stämprocessen. Med hjälp av den undersökning och de experiment jag gjort kan jag nu undervisa i trumstämning, med detta arbete som grund, på ett lätt greppbart sätt.

De sound och metoder jag valt tror jag att kommer lämpa sig för både nybörjare och längre hunna trumslagare. Jag använder mig nästan genomgående av Sterlings filosofi gällande stämning i kombination med de andra teoretiskt sakkunnigas stämmetoder. Sterlings tankesätt tillför frihet och kreativitet i stämprocessen medan de metoder jag valt bidrar med konkretisering, en enligt mig fungerande kombination. På detta sätt hoppas jag att materialet upplevs inspirerande och lätt greppat.

Sound nr. 1 är ett bra exempel för att lära sig förstå grunden till hur man stämmer en virveltrumma pga. dess jämnt stämda skinn och öppna stämning. Det är inte en lätt stämning att bemästra men involverar flera element som är viktiga att ta i beaktande även i andra stämningar, t.ex. jämna stämningen av skinnen både sinsemellan stämskruvarna och att lyssna efter skinnens huvudsakliga intervall. Detta är bra grundkunskaper som alla trumslagare borde lära sig.

Sound nr. 2 är ett lättare sound att producera rent mekaniskt, men kräver mer musikaliskt omdöme för att finjustera tonhöjden och resonansen till den aktuella musikaliska situationen, och är därför mer diffus än t.ex. det tidigare. Med denna motivering upplever jag att soundet främst lämpar sig för längre hunna trumslagare, eller trumslagare i behov av just denna typ av sound.

Också sound nr. 3 kräver en del musikaliskt omdöme då det kommer till avgörandet av trummans högsta "bekväma" tonhöjd, men involverar Harrisons "gå på känsla" -metod (se 3.3) på ett sätt som är lättare att tillämpa i detta sound än i en lägre stämning. Detta kan vara ett bra sound att lära sig känna efter motstånden som uppstår i de individuella stämskruvarna och på så sätt lära sig stämma med fingerkänsla.

Sound nr. 4 lämpar sig verkligen åt alla trumslagare och baserar sig mest av alla dessa utvalda sound på egen erfarenhet. Nu kan jag med hjälp av teoretikernas metoder förklara framställningen av detta sound på ett mer konkret sätt. Exempel på detta är resonansskinnets höga spänning för bättre respons av sejarmattan taget från Sharrets stämkort, och Harrisons stämning med fingerkänsla.

Under experimentationsprocessen kom jag, utöver soundens praktiska stämmetoder, fram till följande slutsatser.

Även trots Gatzen och Sharrets jobbar inom olika arbetsinriktningar, Gatzen som pedagog och Sharrets som professionell trumtekniker, så upplever jag att deras mål som väldigt lika gällande önskat slutresultat och dess definition, men deras tillvägagångssätt och teorier i processen på vägen dit är olika. Efter att ha experimenterat med bägge metoder i kap. 4 kommer jag inte fram till någon märkbar skillnad gällande slutresultat. Jag upplever själv Sharrets metod för att bryta ner limmet i skinnets krans vara mer praktisk än Gatzens (se 3.3), men att använda skruvdragare (Sharrets) i stämprocessen känns överflödigt för just detta ändamål. Två stämnycklar upplevde jag fungera mycket bra så länge de är av samma modell eller storlek/format, speciellt om man använder sig av Harrisons teknik och stämmer på känsla. Ifall man endast har tillgång till två olika stämnycklar rekommenderar jag att bara använda *en*, detta efter att ha experimenterat med två olika nycklar resulterande i dåliga resultat.

Under den tid jag i detta arbete experimenterat med stämningar har det stundvis känts diffust och jag har ifrågasatt de olika metoderna angående om de gör någon märkbar skillnad gällande resultat. Med facit i hand tycker jag inte att någon av metoderna gav noterbart bättre resultat, och därför har jag valt att föra fram de mest praktiska metoderna. Människor hör virvelsound olika, och de tillvägagångssätt man själv upplever praktiska är upp till var och en att avgöra. Det material jag presenterar i kap. 4 är konkreta riktlinjer till fungerande virvelsound som jag hoppas kan hjälpa trumslagare i behov!

Förslag på vidare forskning kunde vara fördjupning i de stämverktyg och hjälpmedel det finns på marknaden idag. Det skulle vara intressant att veta mera om verktygens fördelar och de komplikationer som förekommer i samband med dem i stämprocessen.

6 Källförteckning

Gatzen B. *Drum tuning Sound & Design Simplified Percussion* [DVD] Alfred Music
02.2004

Sharrets K. "<https://www.kennysharretts.net/drum-tuning-techniques>" [Online Läromedel]
Hämtat 20.11.2019

Harrison G. *Gavin Harrison Tuning Tech Head Spec.*
<https://www.youtube.com/watch?v=AxSHmg5Nkf8> [Video] Hämtat 20.11.2019

Sterling A. *Sound of Steerling vol.1* [Video Läromedel]

John Mayer *Battle Studies* Columbia Records 2009 [Musik]

Al Green *Lets Stay Togeather* Hi Records 1971 [Musik]

ABBA *Super Trouper* Polar Music 1980 [Musik]

Steely Dan *Gaucha* MCA Records 1980 [Musik]

Steely Dan *Alive in America* Giant Records (Live album) 1995 [Musik]